

blago, zaponke, uhane, sladkarije, lestve in podobno, veliko pa je bilo plastičnih igrač in druge kramarije za velike in male. Največja gneča je bila ob dolgi točilni mizi, kjer so domačini ob kozarčku modrovali o nedeljski pridigi, vremenu, pridelkih, živini, politiki in še o čem.

Nenadoma je Bor prebledel in pocukal Lacija za rokav:

»Laci! Glej ga! Grajski strah! Tisti me je kresnil po buči.«

»Kje? Tisti pri lončariji?«

»Ja, s kozjo bradico.«

Možakar s kozjo bradico si je z zanimanjem ogledoval lončeno posodo s pokrovom, ki je bila narejena za peko v pečici. Obračal je lonec v rokah in potrkaval po njem s skrčenim kazalcem, da bi slišal, ali ima morda počen glas. Očitno je bil zadovoljen z njim, kajti najprej je barantal za ceno, potem ga je plačal, prodajalec pa mu ga je zavijal v papir.

»Bor, ti počakaj tukaj, ker te ne sme videti. Drugi tudi jaz grem za njim, da bom videl, kam gre,« je rekel Laci.

Kozjebradec je stisnil lonec pod pazduho in odšel s sejma. Nosil je športno karirasto srajco iz flanele. Rokave si je zavihal čez komolce. Svetlo rjave športne hlače iz platna je imel prepasane s pasom, ki je imel veliko kovinsko zaponko. Laci je stopal za njim. Toda njegovo zasledovanje je bilo kratko. Možakar se je v sosednji ulici usedel v temno moder golf z avstrijsko registracijo in se odpeljal. Laci je segel v žep po notes in si vanj zapisal številko avtomobila, ki je pričala o tem, da živi kozjebradec na Dunaju. Potem se je vrnil na sejem, kjer so ga nestrpno čakali.

»Ničl!« je rekel Laci. »Odpeljal se je z avtomobilom. Ampak zdaj vemo vsaj to, da je Avstrijec. Ali pa domačin, ki je zaposlen v Avstriji.«

»Misliš, da se je odpeljal domov?« je zaskrbelo Aleša.

»Ne verjamem,« je menil Laci. »Najbrž stanuje v kakšem bližnjem hotelu. Prav gotovo se bo še vrnil v grad, čeprav ve, da smo mu na sledi. Kajti nekaj v grajski kleti ga neznansko privlači. Ampak nočoj mu bomo pripravili presenečenje.«

»Strepenečenje, kajti od presenečenja mu bodo kar zasrepele oči,« se je pošalil Uroš.

Zgodaj zvečer, s prvim mrakom, je v grajski stolp smuknilo osem senc. Na čelu je bil Laci, vmes fantje iz odreda in na koncu še drobna črna senca črnavsija Hanija. V stolpu so prižgali svetilke in se po polžastih stopnicah odpravili v grajske ječe.

Najprej so pregledali obe sprednji dvorani in niso našli nič sumljivega. Nato jih je Bor peljal še v manjšo sobo na koncu ječ.

Bila je velika kakšnih tri krat štiri metre. Na sredi tal je bila izkopana velika luknja, poleg katere je bil kup prsti. Na njej sta ležali rovnica in lopata.

»Tule je kopal vso noč,« je rekel Bor.

»Očitno res nekaj išče,« je zamišljeno kimal Laci.

»Zaklad, kaj pa drugega!« se je navduševal Uroš.

»Ki pa ga bomo izkopali mi,« se mu je pridružil Aleš, ki ga zdaj med toliko prijatelji ni bilo strah.

»Miri!« je ukazal Laci. »Zaklad bo že počakal. Zdaj je najbolje, da ugasnemo luči in v temi pričakamo kozjebradca. Če ga bomo trdo prijeli, nam bo sam zapel pesmico o tem, kaj počne v grajskih ječah.«

»Če ga bomo prijeli še trše, bo celo priznal, da je napisal Trsk pri Vasici,« se je smejal Uroš.

»Kaj pa je to?« se je začudil Luka.

»Oh, oprost, že spet sem vse zamešal,« se je ponorčeval Uroš. »Trsk pri Vasici je tudi Krst pri Savici.«

Luka je zmajal z glavo in že hotel nekaj reči, ko so fantje drug za drugim začeli ugašati žepne svetilke. Tiho so stali na obeh straneh zidu ob vhodu in prisluškovali v temo. Nekje je s stropa počasi kapljala voda. Nekaj je zacvililo kot podgana ali pa netopir, potem so spet slišali samo kapljanje vode.

Ni jim bilo treba dolgo čakati, ko so zaslišali štokljajoče korake, ki so odmevali po praznih sobanah. Hani je tiho zarenčal. Uroš ga je naglo prijel z eno roko za ovratnik, z drugo pa mu je stisnil gobček, da ne bi zalajal. Koraki so prihajali vedno bliže. Fantje so zadrževali dih. Zdaj so videli tudi medlo svetlobo, ki je plesala po tleh sprednje sobe sem ter tja in se spreminjala v vedno močnejši žarek ročne svetilke. Možakar se je ustavljal in svetil po sprednji sobi. Čez čas je stopil naprej in prišel v zadnjo sobo, kjer se je brezskrbno napolnil proti izkopani luknji. Tedaj je Laci prižgal svojo luč in takoj za njim še vsi drugi. Kozjebradec se je obrnil in zagledal roj luči, uperjenih vanj, ni pa mogel videti, kdo je za lučmi, ker so ga slepile. Od presenečenja je odstopil za korak nazaj in padel v jamo. Hani je planil za njim, se postavil ob robu jame in jezno lajal na vsiljivca.

Fantje so obkrožili jamo. Kozjebradec se je med preklinjanjem že pobiral in si čistil blatno obleko. Bil je videti precej prestrašen, vendar se je pomiril, ker mu niso več svetili v oči in je videl, da ga obkrožajo sami najstniki in en mladenič. Ko je opazil Bora, je jezno rekel:

»Presneti mulci! Pa sem mislil, da sem te tako prestrašil, da se ne boš več upal v grad.«

»Kaj pa sploh iščete tukaj?« ga je ostro vprašal Laci.

»To bi lahko jaz vprašal vas,« ga je zavrnil kozjebradec.

»Že mogoče,« je rekel Laci. »Ampak ker je premoč na naši strani, bomo spraševali mi, odgovarjali pa vi.«

»Morali bi ga privezati k tistim obročem, kakor je on naredil z mano,« je pripomnil Bor. »Potem bi se laže pogovorili z njim.«

Kozjebradec je zmajal z glavo, potem je obupano razširil roke.

»Saj zdaj je vseeno,« je rekel. »Za celo zadevo ve že preveč ljudi. Vse vam bom povedal.« Zlezel je iz jame in pokazal vanjo: »Vidite, tule spodaj bi moral biti zaklad. Skrinja madžarskih srebrnikov v vrednosti 83.000 kron.«

»Sem vedel!« je navdušeno kriknil Uroš.

»Pomiri se!« je rekel Laci. Potem se je obrnil h kozjebradcu in ga vprašal: »Kaj imate vi s temi kronami? In kako so sploh prišle v grajske ječe?«

»Ali vam kaj pove ime Viljem Tkalec?« je spraševal kozjebradec.

Vsi so odkimali, le Laci se je spomnil:

»Mislite rdečega gardista Tkalca, sina turniškega gostilničarja?«

»Tega, ja,« je kimal možakar. »Jaz sem njegov sin Ernest Weber. Leta 1919 je bil moj oče Viljem vrhovni komisar sovjetske republike v Prekmurju. Madžarska je po prvi vojni razpadla, zavladal je boljševizem. Moj oče je bil nekaj časa na čelu prekmurskega sovjeta, potem pa se je Madžarom uprl in razglasil samostojno socialistično sovjetsko republiko Prekmurje. Prevezel je vso

oblast, vendar je njegovo veselje trajalo le nekaj mesecev. Očetovi boljševidki so ropali po vaseh in silili kmete, da so dajali srebrnike za ničvreden boljševidski denar. Tako se je v vojni blagajni nabralo za 83.000 kron srebrnikov. Madžari seveda niso gledali mirno Tkalčeve republike in so ga napadli. Ko je oče videl, da bo moral bežati, je skrivno s srebrniki zakopal v tem gradu. Sam jo je popihal v Avstrijo, kjer se je ponemčil v Webra in s premoženjem, ki ga je že prej spravil čez mejo, odprl gostilno. Na smrtni postelji mi je izročil načrt ječ v beltskem gradu in mi povedal, kaj je zakopano v eni od sob. Sam se ni nikdar upal nazaj po zaklad, ker se je bal, da bi ga kdo od starejših domačinov spoznal. V zadnjih vzdihljajih mi je hotel še nekaj povedati, vendar je od napora izgubil zavest in čez nekaj ur umrl.«

»Tukaj naj bi bil torej zaklad?« je Laci pokazal na meter globoko luknjo. »Kaj ga je zakopal pet metrov globoko?«

»Ne vem,« je Weber skomignil z rameni. »Prav temu se čudim, da sem prikopal že meter globoko, skrinje pa še nikjer. Treba bo prekopati celo sobo. Fantje, če mi boste pomagali, si bomo delili zaklad. Pol na pol. Velja?«

»Se bomo o tem pogovarjali takrat, ko bomo videli zaklad na lastne oči,« ga je zavrnil Laci. »Kje pa imate tisti načrt?«

Weber je segel v žep in izvlekel preganjen listič, ki je bil očitno v naglici iztrgan iz beležke. Bil je že čisto orumenel. Na njem je bil s tintnim svinčnikom narisana tloris grajskih ječ. Dve sobani, prva večja, druga manjša, in sobica, v kateri so stali. V tlorisu sobice sta bili iz kota v kot potegnjeni diagonalni in točno na sečišču je bila narisana debela pika.

»Hm, dvomim, da bi bila skrinja zakopana kaj več kot meter globoko,« je zagodrnjal Laci.

»Mogoče nas je pa že kdo prehitel? Da jo je že kdo odkopal?« je žalostno rekel Miha. »Od takrat je minilo že dobrih sedemdeset let. Mogoče so lastniki, ko so se vrnili, opazili, da je nekdo kopal v ječah in so malce pobrskali po tleh.«

»Vse je mogoče,« se je strinjal Laci.

»Težko verjamem,« je ugovarjal Weber. »Saj vidite, da ječ niso več uporabljali. Celo zazidali so vhod s stopnišča, tako da sem moral razbiti del zidu, da sem lahko prišel do sem.«

»Veste kaj,« je rekel Laci. »Tale načrt bom obdržal. Nesel ga bom na policijo, pa naj oni kopljejo, če se jim zdi vredno. Zaklad je končno last prekmurskih ljudi. Vaš oče ga je naropal od revnih kmetov in zato ga je treba vrniti Prekmurju.«

Weber je prebledel, kozja bradica se mu je zatresla in jezno je zacepetal z nogami:

»Ogoljufali bi me radi!«

»Se zgodi,« je mirno odvrnil Laci.

Weber se je tedaj pognal k vhodu in pobegnil v sosednjo sobo, kjer je izginil v temi. Fantje so hoteli steči za njim, toda Laci je odkimal in jih ustavil. Slišali so, kako kozjebralec teče po stopnicah, Hani pa laja za njegovimi petami.

Bolhač se je kmalu vrnil ves zasopel, toda zadovoljen, da si je spet enkrat lahko dal malo duška.

»Zakaj smo ga pa kar pustili?« se je začudil Uroš.

»Kaj pa naj bi z njim?« je vprašal Laci. »Stavim, da je zdaj že v svojem avtomobilu in se pelje proti Avstriji.«

Očitno noče imeti s policijo nobenega opravka.« Spravil je načrt v žep in dodal: »Najbolje bo, da gremo domov. Zaklad ne bo ušel nikamor, če sploh je kje. Jutri je še en dan, pa bomo o vsem v miru razmislili.«

HUDA URA

Zjutraj so fantje dolgo spali. Dekleta so že malicala, ko se je iz parme še vedno razlegalo Uroševo smrčanje. Drugi so spali bolj potihem, le Laci je med spanjem požvižgaval.

»Le kaj so delali v gradu tako pozno v noč?« se je čudila Tanja. »Tudi Hani je ves utrujen in poležava med temi smrčuhi.«

»Ko bi se vsaj zbudili in nam že kaj povedali,« je vzdihnila Kristina. »Kaj, če bi jih šli žgečkat s slamicami po podplatih?«

Bilo je grozno soparno. Oče Pištek je prišel iz hiše in si basal tobak v pipo. Ko ga je prižigal, je s kotičkom očesa pogledal v nebo in od groze je na široko zinil, da mu je pipa padla iz ust.

»Jezuš Marija!« je zavpil. Stekel je k parmi. »Laci! Deca! Zbudite se!«

Laci si je mel oči in se napol dvignil.

»Kaj pa je, oče?« je zmedeno vprašal.

»V nebo poglej! Tam, proti Goričkem!« je vpil oče.

Laci je planil iz parme in se ozrl kvišku. V Beltincih je sijalo prijazno sonce, toda nad Goričkim, hribovitim delom Prekmurja severno od Murske Sobotе, so se začele njali kopiciti težki črni oblaki.

»Toča bo!« je kriknil Laci. »Mi imamo pa seno na Pustih njivah. Saj nam bo zgnilo, kolikor ga ne bo raznesel vihar.«

Oče je kimal in že pripravljaval traktor ter prikolico. Tedaj je pridrobencljajal k njemu Hani in bevsknil. Pištek

ga je nejevoljno pogledal, potem se je nasmehnil. Hani je držal v ustih njegovo gorečo pipo, ki jo je bil od presenečenja izpustil iz ust. Vzel mu jo je iz gobca in ustnik obrisal v predpasnik.

»Hvala ti, mrcina,« je rekel. »Saj bi lahko še hišo zažgal v svoji raztresenosti.« Zadovoljno je puhnil dim iz ust, nato je zavpil proti parmi: »Peljite se tja s kolesi in splasite seno na kupe!«

Oče Pištek se je drdraje odpeljal s počasnim traktorjem in prikolico. Gnal je traktor, kolikor ga je mogel, to pa je bilo bore malo.

Laci je zbobnal skupaj fantje in dekleta. Vsak je nekaj zgrabil v roke: eden lesene trirogelne vile, drugi grablje. Potem so se pognali s kolesi v dir proti Pustim njivam, kjer so že zadnjič obračali seno. Že na prvem ovinku pri križu so prehiteli očeta, ki se je tresel na počasnem traktoru, ropotajočem za dva. Po petih minutah dirke so že bili na senožeti.

»Samo na sredo grabite! Fantje z ene, dekleta z druge strani!« je zavpil Laci in zaskrbljeno pogledoval v nebo.

Oblaki so se bližali z enakomerno hitrostjo. Slišati je bilo oddaljeno gmenje. Grabili so kot nori. Po šest z vsake strani travnika. Pot je lil z njih, in da bi bila mera polna, je v sopari postal nadležen še mrčes, vendar se niso imeli časa braniti pred pikanjem komarjev in drob- nih muh.

Počasi je na travnik priropotal tudi oče Pištek s traktorjem. Ustavil se je pred prvim večjim kupom in začel z vilami metati seno na prikolico, saj ni imel samodejnega nakladalnika. Uroš, ki je bil najtežji, je moral splezati na prikolico in tlačiti seno z nogami ter ga razporejati po

prikolici. Drugi so pridno grabili seno skupaj. Še nikoli v življenju niso delali tako naglo in brez predaha.

Sonce je izginjalo za črnimi oblaki, ki so se kot črnilo razlezli po vsem nebu. V vaški cerkvi je začelo biti plat zvona zoper točo. Temu so domačini rekli, da križajo oblake. Veliki zvon je moreče odmeval po pokrajini: booommm, booommm, booommm ... Tudi v sosednjih vaseh so zvonili.

Kmalu je bilo vse seno na vozu. Laci in oče sta vrgla čez prikolico veliko mrežo iz vrvi in jo zategnila, da veter ne bi raznašal sena. Potem je Pištek sedel na traktor in naglo odpeljal. Tisti hip se je nebo razparalo. Zagrmelo je in treščilo skoraj hkrati, da je bilo joj. Dekleta so se prestrašeno stisnila skupaj, Hani je zacvilil, pa tudi fantje niso gledali nič kaj pogumno. Zapihal je strahovit veter.

»Na kolesa! Gremo domov! Kaj še čakate?« se je zadržal Laci.

Nij jih bilo treba posebej prositi, kajti na nebu je grme- lo brez premora, kot bi kdo sem ter tja po lesenem podu podstrešja kotalil težke sode. Vmes se je kdaj pa kdaj pobliskalo. V bližini je strela udarila v akacijo in jo hrešče razklala na pol. Podili so kolesa nazaj proti vasi, kolikor se je le dalo naglo. Laci je peljal zadnji, da je spremljal počasnejša dekleta. Lahko bi tudi kdo padel v tej nori dirki in bi mu bilo treba pomagati.

Pred vasjo so prehiteli očeta na traktoru. Zadovoljno je puhnil iz pipice. Zdaj ga ni več tako skrbelo, kajti tudi če ga bo malo zmočilo, ne bo škode. Pomahal je fantom, ki so se prvi pripodili mimo njega.

Ko je Bor kot prvi pripeljal na dvorišče domače hiše, je začel padati droben dež. Čez minuto so pripeljali še

zadnji. Dež je postajal vedno debelejši in veter ga je nosil v pljuskah zdaj levo zdaj desno. Kazalo je, da bo le ploha. Laci je z olajšanjem vzdihnil, ko je zaslišal brnenje očeto-vega traktorja.

Stari je bil ves moker in okoli ovinka je pripeljal tako naglo, da bi se prikolica skoraj prevrnila. S polnim plinom je zapeljal pod streho na kolniku.

Tisti hip se je grmenje in treskanje še okrepilo in nepričakovano se je dež spremenil v ledeno zrnje. Zrna ledu so bila najprej kot grah debela, potem so postajala vedno večja in na koncu so padali izpod neba debeli lešniki. Po strehah je ropotalo, kot bi orehe stresal. Zrnje je toliko vse, kar je bilo zelenega: listje vinske trte, listje z drevja, rože v vrtovih, murve z drevja, bučne cvetove ...

Mladina je stala na gumnu in gledala divjanje narave. Dvorišče je bilo čisto belo od ledu. Potem je še dvakrat ali trikrat strahovito počilo in zagrmelo, toča je prenehala in čez hip so se oblaki že razgrnili. Skoznje je posijalo sonce v zlatih pramenih. Oče Pištek je prišel s kolnika in se jim pridružil na gumnu.

»Ne bo hudega,« je rekel. »Seno smo pa le rešili. Hvala vam, mladina!« Oziral se je po nebu. »Eh, na Goričkem je moralo biti huje. Letos jim je že dvakrat toča pobila vse, kar je zraslo iz zemlje. Bog se jih usmili,« je še rekel. Potem si je snel premočeni klobuk z glave in ga od jeze treščil ob tla. »Na radiu pa so rekli, da bo danes pretežno jasno! Gumpci! Ne vem, kaj mi je bilo, da danes nisem poslušal še avstrijskega radia. Tam so za naše kraje vedno bolj pravilne napovedi.«

Zasmejali so se. Iz hiše je prišla tudi mama Margit in vila roke nad opustošenjem, ki ga je pustila za seboj toča. V šlapah je gazila led čez dvorišče.

»Še sreča, da ste srečno pripeljali seno domov,« je zatarnala. »Kakšna huda ura! Jezušček moj mili. Grem pogledat, kakšno škodo mi je naredilo na gredah.«

Pa ni bilo posebne škode. Niti paprike ji ni stolкло, le najbolj občutljive rože.

»O, pa smo že imeli takšno točo, ki nam je vse pobila,« je rekel oče Pištek. »Lani nam je sklatila zorečo korožo, raztolkla buče in repo in sploh vse, kar je še bilo na polju. Tokrat smo jo še dobro odnesli. Lani so padale takšne krogle kot jajce. Pet strešnikov mi je razbilo na hiši.«

Zadovoljen, da se je vse dobro končalo in da ima seno na varnem pod streho, se je šel preobleč v suho obleko. Kokoši in race so prilezle na plano izpod strehe. Rádo-vedno so kljuvale ledeno zrnje, a so kmalu ugotovile, da ni užitno, pa so se po stari navadi razkropile po dvorišču. Hani se ni zmenil zanje, kajti od dirke na Puste njive in nazaj je bil utrujen, hkrati pa prestrašen od grmenja in bliskanja, ki sta mu bila nekaj najbolj neprijetnega v pasjem življenju.

»No, kako vam je kaj vseč kmečko delo, falotje in karfijole?« se jim je zasmejal Laci. Tako jim je vedno rekel, kadar je bil dobre volje.

»Laže se je učiti in potem hoditi v službo,« je rekel Bor. »Vse kosti me boljjo. Mlatili smo, sušili seno, danes pa to naglo grabljenje in nakladanje ...«

»Pa še ponoči boš kopal z rovnico in lopato v gradu,« se mu je posmejal Laci.

»Ampak nocoj ne boste šli brez nas,« se je uprla Tanja.

»Kakšen moški šovinizem je zdaj to, da nas nenadoma izločate iz svoje družbe? Kaj punce nismo del odreda?«

»Samo še bab se nam manjka,« je Laci zavil oči proti nebu.

»Kakor hočete,« je Kristina podprla Tanjo. »Ali nas vzamete s seboj, ali pa pridemo same.«

»Hm,« je rekel Laci, ki je dobro poznal trmo svojih karfijol. »Naj vam bo, punce. Ampak to vam povem, da boste prav tako kopale za zakladom kot fantje. Saj ste enakopravne, kajne?«

»Se boljje bomo kopale kot fantje,« se je odrezala Barbara.

»Tudi pri pospravljanju sena nismo bile nič počasnejše,« jim je oponesla Petra.

»Nam pokažeš načrt?« je zanimalo Andrejo. »Punce ga še nismo videle.«

Posedli so se za mizo na verandi. Laci je izvlekel iz žepa listek z vrisanim načrtom. Razložil je dekletom, kakšni so trije prostori v grajskih kleteh. Pri tem jih je skušal malo prestrašiti z opisom mučilnih priprav, ki so v jecah. Temu opisu je nalašč dodal precej iz svoje domišljije in fantje so mu pošteno pomagali. Ampak punce niso niti trenile z očmi. Kvečjemu so jim ti opisi še bolj spodbudili domišljijo.

»Kaj pa je tole znamenje?« je vprašala Tanja in pokazala na načrt.

Na dnu listka je bila poševna črta z dvema pikicama. Takole: % ...

»Kot nekakšni odstotki,« je menila Petra.

»Pa res, tega še nismo opazili,« se je zamislil Laci. »Spodaj je bila bolj šibka svetloba. Le kaj bi to pomenilo?«

»To je znamenje za obrni,« je vedel Uroš. »Običajno ga naredimo, kadar je še kaj na drugi strani listka.«

Laci je obrnil papir, vendar na drugi strani ni bilo ničesar. Tudi najmanjše pikice ne.

»Zakaj neki bi obračal list, če pa na drugi strani ni ničesar?« se je čudil Laci.

»Mogoče je pa napisano z nevidno pisavo. Z limono na primer,« je ugibal Aleš.

»Fantje, tole je zelo pomembno,« je rekel Uroš. »Tisti, ki je narisal načrt, je hotel s tem nekaj sporočiti. Tole znamenje je rešitev uganke, kje je zaklad. Kajti v najmanjši sobi ga ni, saj je Weber skopal luknjo že najmanj meter globoko.«

»Najbrž je namenoma naredil napačen načrt, če bi prišel komu nepovabljenemu v roke,« je spet ugibal Aleš. »Rešitev je vseeno označil, če bi se mu zgodilo kaj nepredvidenega. Vedel je, da če se ne bi izmazal s fronte, bi njegove osebne stvari poslali družini.«

»Ali ni Weber rekel, da mu je oče hotel na smrtni postelji povedati še nekaj?« se je spomnil Bor. »Pa je od naporega govorjenja izgubil zavest in potem umrl. Mogoče je hotel Tkalec sinu razkriti pomen tega znamenja.«

»Mogoče,« se je strinjal Laci in vrtel listek v rokah. »Pa če načrt še tako obračam, se nič ne spremeni. Zaklad naj bi bil še vedno v sredini najmanjše sobe.«

Tanja je vzela listek z načrtom iz Lačjjevih rok in ga položila na mizo.

»Tole je običajen položaj glede na razporeditev sob v grajskih jecah,« je rekla. »In zato, ker je znamenje obrni spodaj. Recimo, da z obrni ni mislil tega, da bi obrnili list na drugo stran, ampak samo to, da bi ga obrnili na glavo. Takole.«

Zasukala je list na glavo.

NESREČA NE PRIDE NIKOLI SAMA

»In kaj si dobila s tem?« jo je vprašal Laci. »Zaklad je še vedno v najmanjši sobici, le da načrt ne ustreza več resnici, ker je zdaj najmanjša sobica tam, kjer je v resnici velika sobana.«

»Saj v tem je rešitev,« je odločno rekla Tanja. »Obrnili smo najprej načrt, se pravi, da smo ga postavili na glavo. Pa tudi vse drugo. Najmanjšo sobico smo spremenili v največjo!«

»Misliš?« se je začudil Bor. »Da bi bil torej zaklad sredi prve sobane, ki je največja? Hm.«

»Tanja, ti si genialka!« je vzkliknil Uroš, ki je bil ves razburjen od novega odkritja.

Hani, ki je zaslišal Tanjino ime, je veselo zalajal kot v potrditev Uroševih besed.

»Bomo še videli, kam nas bo pripeljala Tanjina genialnost,« je zamišljeno dejal Laci. »Vendar se spleča poskusiti. Zvečer boste kopali najprej sredi največje dvorane.«

»Kako misliš to – boste?« se je začudil Miha. »A ti ne boš kopal?«

»Jaz bom delovodja,« se je zarežal Laci. »In delovodja je priganjač sužnjev. Roke ima na riti in ves čas se dere na delavce, naj hitreje kopljejo!« Potem je zdrdral v eni sapi: »Imakdokajprotinobedenničsprjeto!«

Zmagoslavno se je ozrl po osuplih obrazih okoli sebe.

Ker so sklenili, da bodo šli v grajske ječe prav vsi, so se odpravili peš. Nihče ni želel sredi gluhe noči ostati sam za stražarja pri kolesih, zato so jih pustili doma. Saj je še boljše tako, kajti ducat koles v parku bi prav gotovo vzbudilo pozornost naključnega sprehajalca v mesečini.

Pravzaprav, resnici na ljubo, je treba povedati, da mesečine sploh ni bilo. Noč je bila temna, deževni oblaki so se še vedno vrteli po nebu in kazalo je, da bo še nekaj dni slabo vreme, če ne bo zapihal močnejši veter in razgnal oblake. V temi so drug za drugim hodili po travi proti desnemu grajskemu stolpu. Uroš se je spotaknil ob korenini stare platane in bi skoraj telebnil. S polnimi usti je nekaj mrmral, kar pa ni bilo slišati preveč prijazno. Zahihitali so se, da se je Laci obrnil in jezno zasikal, naj bodo tiho.

Svetilke so prižgali šele v stolpu. Še vedno molče so se spustili po stopnicah navzdol do luknje v zidu. Zlezli so skozi jo in nadaljevali pot v globino po polžasto zavitih stopnicah. Laci je osvetlil veliko dvorano. Nikogar ni bilo. Pregledali so še preostala prostora, ki sta bila prav tako prazna. Vzeli so v mali sobi rovnico in lopato s kupa prsti. Dekleta so si v drugi sobi z grozo ogledovala zarjavele mučilne naprave.

»Tamle sem bil pa jaz privezan vso noč,« je Bor pokazal puncam štiri obroče v zidu.

»Ali bomo vso noč čekali, ali se bomo lotili dela?« je zarobantil Laci. »Nismo prišli na piknik.«

Vrnili so se v največjo dvorano. Laci je s kosom železa, ki ga je pobral v prejšnji sobi, zarisal po opečnatih tleh diagonalni iz kota v kot.

»Tako, tule je sredina sobe,« je pokazal na sečišče diagonal. »Miha in Bor bosta kopala prva.«

Tla so bila iz rdeče, doma žgane opeke, ki je že močno sprhnela. Prva opeka je šla zelo težko iz tal. Bor je najprej očistil zemljo v režah okoli nje, potem je v očiščeno režo zasadil rovnico in začel majati opeko. Ko jo je končno dvignil, je šlo naprej laže, saj je vse druge opeke lahko spodkopaval. Odstranil je že kakšna dva kvadratna metra opeke, ko je Laci dejal:

»Za zdaj bo dovolj. Gremo v globino.«

»Kakor ukaže delovodja,« se je pošalil Bor in zamahnil z rovnico.

Zemlja je bila ilovnata in trda. V več kot sedemdesetih letih se je že pošteno usedla, če je sploh kdaj kdo tukaj kopal. Kar je Bor odkopal s kopačo, je potem Miha z lopato odmetal čim bolj vstran.

Pod nekaj plastmi odmetane zemlje je prst postala mehkejša in delo je šlo laže od rok. Bora in Miha sta zamenjala Uroš in Aleš. Uroš je vneto kopal in pri tem sopihal kot stara lokomotiva.

»Uh, to kopanje mi bo pobralo vse s težavo pridobljene kalorije,« je tarnal.

»Boš vsaj shujšal, kar ti ne bo škodovalo,« ga je zbadala Kristina.

»Mogoče sploh ne bi bilo slabo, če bi Uroš prekopal vso sobo,« je predlagala Andreja.

»Bodite resne,« je Uroš posvaril punce. »Pri kopanju zakladov se ne sme govoriti, sicer se pogrezne skrinja z denarjem še globlje.«

Do polnoči so izkopali že pol metra globoko luknjo. Hani je živčno tekal od enega do drugega, ker se je dolgočasil. Nihče se ni zmenil zanj, vsi so samo napeto buljili v jamo, kjer sta vedno po dva kopala kot za stavo.

Luka, ki je zdaj kopal, Kristina pa odmetavala, je z rovnico zadel ob nekaj mehkega. Previdno je začel odkopavati okoli tega predmeta. Kmalu se je pokazalo, da je preperela cunjja, ki v neprepustni ilovnati zemlji ni povsem sprhnela. Ko jo je čisto odkopal, so videli, da imajo pred seboj staro vojaško kapo, ki je imela spredaj čisto zarjavelo značko z madžarskim grbom. Blago kape jirň je kar razpadalo v rokah.

»Sem vam rekla, da smo na pravi poti,« se je pobahala Tanja.

»Samo da ne bomo odkopali kakšne mumije,« je rekel Laci. »Čisto mogoče je, da so tu pokopali kakega madžarskega vojaka in bomo naleteli zdaj še na okostnjaka.«

»Če bi šlo za grob padlega vojaka, se ne bi tako trudili zakriti njegovega groba,« je trdil Bor. »Saj ste videli, kako so bile opeke lepo vgrajene nazaj v tla.«

Luka je kopal naprej. Ko je prekopal vso površino, se je umaknil in Kristina je z lopato zmetala zemljo iz jame. Komaj je Luka nadaljeval, že je z rovnico zadel ob nekaj kovinskega, da je glasno zažvenketalo po odmevni sobani. Spet je previdno grebel okoli predmeta in odkopal zarjavelo konjsko podkev, v kateri so bili še trije žebliji.

»Kaže, da tukaj niso pokopali padlega vojaka, temveč crknjenega konja,« si Laci ni mogel kaj, da se ne bi posmehnil.